

Vrh gore. (Pesem.) 2. Karel Širok: Deklica s punčko. — Ob morju. (Pesmi.) 3. Ivo Trošt: Izpred sovražnih topov. (Božična slika.) 4. Jan Reginov: Sneg pada. (Pesem.) 5. Jos. Vandot: Skratec Klek. (Pesem.) 6. Jan. Reginov: Pesem. 7. Stric Tine: Čudovite živali iz pradavnih in današnjih dni. (S slikami.) 8. Stric Pavel: Z delom se učimo. (Dalje.) 9. Dr. Ivo Sorli: Bob in Tedi, dva neugnanca. (Dalje.) 10. Fran Žgur: Skrat. (Pesem.) 11. Veliki admiral Anton Haus †. (Slika.) 12. Dr. P. Pestotnik: V gostih pri starčku Mrazu. 13. Dr. P. Pestotnik: Prokletstvo starke Zime. 14. Dr. J. Š. Engelbert Gangl. (K njegovi literarni 25letnici. S sliko.) 15. J. Vandot: Lisička je na dvoru bila... (Pesem.) 16. S. N.: Tristoletnica krompirja. 17. Zimska noč. (Slika.) Fr. Rojec: Na razpotju. Enodejanka s petjem. (Konec prih.) 19. Jakob Dimnik: Kronanje v Budimpešti. (S sliko.) 20. Pouk in zabava. 21. Koteček gospoda Doropoljskega. 22. V osemnajsti letnik.

Nov hrvatski list za mladino je pričel izhajati v Zagrebu. Urejuje ga dr. V. Deželič. Uprava se nahaja v Frankopanski ulici 2. Cena K 2:50 za četrt leta.

«Zora» — list za slepce. V Pragi je začel izhajati list za slepce pod naslovom «Zora». Stavi se s punktiranimi črkami, sistem Braila. Priobčuje v češkem jeziku aktualne članke in poročila. Prinašal bo tudi glasbene priloge.

Srednješolske vesti.

Povišanja v šolski službi. V VII. činovni razred je pomaknjen profesor na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici Ivan Nekermann, c. kr. okrajni šolski nadzornik za slovenske šole v Trstu in okolici; v VIII. činovni razred so pomaknjeni: dr. Josip Demšar, profesor na c. kr. učiteljsku v Ljubljani, Josip Razman, profesor na c. kr. učiteljsku v Kopru in dr. Friderik Novotny, profesor na c. kr. državnem moškem učiteljsku v Mariboru.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Odkar je izbruhnila sedanja vojna, počiva skoro vse delo v Zavezi. Od slavnostnih dni, ko smo praznovali v Ljubljani 25letnico obstanka Zaveze, se je sešel upravni odbor samo enkrat, in sicer je zboroval dne 29. decembra 1913. Na tej seji se je sklenilo, da se vrši XXVI. glavna skupščina v Pulju v začetku meseca septembra 1914. Preden se je moglo to izvršiti, je izbruhnila vojna, in odslej je omejeno vse Zavezino delo v vodstvu. O delovanju vodstva od zadnje seje upravnega odbora do konca leta 1915 se je sproti poročalo v «Učit. Tov.». Danes podamo kratko poročilo o delovanju v letu 1916. Vodstvo je imelo v minulemu letu 1916 pet sej, in sicer tri v Ljubljani, eno v Kranju in eno na Primorskem. Na I. seji dne 19. aprila se je vzelo na znanje poročilo o delovanju vodstva od 1. januarja do 19. aprila 1916. Poročilo se je glasilo: Na zadnji seji sem poročal, da je vodstvo Zaveze vložilo na «Učit. šolsko tiskarno» prošnjo, da tudi za leto 1915 odpiše 5% popusta od skupnega računa za tisk Zavezinih listov, kakor že več let zaporedoma. Na to vlogo je prišel negativen odgovor. Znano je, v kakšnem položaju je bil list «Popotnik» ob novem letu 1916. V zadnji številki leta 1915. je prinesel list izjavo uredništva in upravnika, da preneha začasno izhajati. Po tej izjavi so se začeli od drugod oglašati glasovi, da le nismo storili prav, ker smo ustavili list. Posebno nas je bilo oplašilo dejstvo, ker se je čulo izza kulis, da naši nasprotniki nameravajo začeti izdajati nov list. Zato se je obrnilo vodstvo na upravništvo in uredništvo za mnenje glede na daljino izdajanje lista. Uredništvo je izjavilo, da od njegove strani ni nikakršnega zadržka in je z toplo besedo priporočalo nadaljno izhajanje lista. Nasprotno pa je odkril upravništvo o «Popotnikovem» gmotnem stanju silno žalostno sliko, tako da se vodstvo na svoji seji dne 27. decembra 1915 ni moglo definitivno odločiti, da bi list izhajal še nadalje. Naročilo se je pa upravništvu, naj stori vse mogoče korake, da se omogoči zopetno izdajanje lista; predsedništvo pa je dobilo nalog, da naj objavi v «Učit. Tov.» naznanilo, da bo «Popotnik» izhajal tudi v letu 1916, če ga gmotno dobro podpre Zavezino učiteljsvo. Dalje se je naročilo predsedništvu, da pošlje Zavezinim društvom okrožnico, v kateri naj se jim kar najtopleje polaga na srce, da naj rešijo edino slovensko pedagoško revijo in se zavzemo zanjo z vso silo in vnelo. Kot odgovor na okrožnico sta prišli dve iz-

javi iz štajerskih organizacij. O vsebini teh izjav smo poročali tudi uredništvu, ki jo je pa obsojalo kar najostreje. Tudi predsedništvo je odgovorilo organizacijama na ti izjavi in navedlo vzroke, zakaj je spremenilo vodstvo prvotni sklep. «Učit. šolska tiskarna» nam je ponudila na dotično vprašanje ugodne plačilne pogoje. «Popotnik» pa je šele ostal od smrti, ko je upravništvo dne 9. januarja 1916 sporočilo, da so se razmere pri listu toliko spremenile v dobro, da lahko reskramo nekaj števil. Določili smo in objavili, da izide 1. št. dne 25. januarja 1916. Seveda se je list zaradi pomanjkanja delavstva v tiskarni zakasnil. Skušali smo gmotni položaj zboljšati tudi z inserati. Zato smo se obrnili na razne trdnje z neposrednim upehom. Tako smo s težavo spravili «Popotnika» zopet na pot. Nato je sledilo poročilo o «Zvončku» in «Učit. Tovaristu», ki se je vzelo odobruje na znanje. «Učit. Tovarista» je zadelo nezgoda. Njegov marljivi upravnik tovariš Fr. Marolt je bil mobiliziran in upravništvo je prevzela njegova gospa soproga, ki mu je že prej pomagala pri upravnih poslih. Toda nenadoma je zbolela in umrla dne 29. marca 1916. Ob tej žalostni priliki je dobil tovariš Marolt štiritedenski dopust, obenem pa so prosili njegovi nedorastli otroci za očetov odpust iz vojne službe. Ako bo prošnja neugodno rešena, bo prevzel predsednik upravne posle za časa odsotnosti tovariša Marolta. Slednjič se je uredila nagrada korektorju «Učit. šolskega Tovarista» in določili odstotki za nabiranje inseratov za Zavezine liste. Nadalje je bil razgovor o delovanju Zaveze v bližnji bodočnosti. Sklenilo se je, da izda vodstvo okrožnico Zavezinim društvom, v kateri opozori društvene odbore na dolžnosti in opravila, ki jih ne smejo opustiti tudi v vojnem času. Naslednja točka dnevnega reda je bil razgovor o delovnem programu Zaveze med vojno za pripravo na čase po vojni. Po zanimivem razgovoru se je sprejel predlog, da se razprava o tej točki nadaljuje na prihodnji vodstveni seji. Na tej seji se je sklenilo, da podpiše Zaveza 200 K IV. vojnega posojila. — Na II. seji vodstva Zaveze dne 18. maja 1916 v Ljubljani pod predsednik poročilo o tekočih zadevah in kako so se rešile. Nato se je nadaljevala razprava o delovnem programu Zaveze med vojno za pripravo po vojni. Sklenilo se je, da izda vodstvo vsem učiteljskim organizacijam po Slovenskem oklic za skupno delo, ker je prepričano, da dosežemo zaželjene cilje na šolskem polju le tedaj, če bomo edini in združeni nastopili za uresničenje našega šolskega programa. V tem smislu se sestavi poziv za skupno delo, katerega besedilo se odobri in določi organizacije, ki se jim pošlje poziv. Pri slučajnostih se je opozorilo na to, da naj se stopi v dogovor z onimi, ki prevzemajo uredništvo «Učit. Tovarista» in «Zvončka», ako bi moral tovariš Gangl iti k vojakom. Dalje se je sklenilo, da se pokloni vodstvo Zaveze dne 23. maja 1916 novemu deželnemu predsedniku na Kranjskem gosp. Henrik grofu Attems ob njegovem službenem nastopu. — III. seja vodstva Zaveze se je vršila dne 17. julija 1916 v Kranju. Predsednik poročal o uspehih okrožnice, ki je bila razposlana dne 27. aprila 1916. Le malo društev se je zganilo in dalo znak življenja, večina se ne zdrani iz pogubonosne letargije. Naznani tudi, da je tovariš Fr. Marolt dobil dopust za nedoločen čas in zopet sam prevzel posle upravništva «Učit. Tov.». Nato se je vršila razprava o nasvetu Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem, ki predlaga, da naj stopijo v dogovor vse osrednje učiteljske organizacije v Avstriji in prosijo centralno vladu potom vojnega domobranskega ministrstva za vojno draginsko doklado. Sklene se, da naj stori vodstvo vse za to potrebne korake. Sklep se je izvršil brez pozitivnega uspeha. Nadalje poročal predsednik o odgovorih učiteljskih organizacij na Zavezin poziv za skupno delo in o poročilu, ki se ima na skupnem sestanku podati društvom odposlancem. Ker se predloženo poročilo ni odobrilo, se naroči predsedstvu, da sestavi novo. Slednjič se je sklenilo, da se izda na Zavezino društvo poziv, da zavzamejo stališče glede vprašanja o poddržavljenju ljudskega in meščanskega šolstva. — IV. vodstvena seja se je vršila dne 2. novembra 1916 v Ljubljani. Predsednik poročal o tekočih zadevah. Na okrožnico glede poddržavljenja ljudskega in meščanskega šolstva je odgovorilo 19 društev. 18 se jih je izreklo za poddržavljenje, Celjsko učiteljsko društvo ni hotelo zavzeti stališča in hoče to storiti šele po končani vojni. 16 Zavezinih društev pa tudi s tem vprašanjem nismo mogli zdriniti iz zimskega spanja. Dne 18. avgusta 1916 se je poklonila povodom rojstnega dne Nj. Veličanstva pre-

svitega cesarja Franca Jožefa I. Zavezi na deputacija deželnemu predsedniku na Kranjskem gosp. Henrik grofu Attems in ga prosila, da blagovoli sporočiti izjavo udanosti naprednega učiteljsva pred Najvišji prestol. Ker se je bližalo leto h koncu, so poročali upravniki o gmotnem stanju Zavezinih listov. Na podlagi poročila upravništva «Zvončka» se je sklenilo, da se zviša naročnina na «Zvonček» z novim letom 1917 na 6 K. Nato se je vzelo poročilo na znanje in sklenilo, da se list izdajajo tudi v letu 1917 v istem obsegu, kakor dosedaj. Imenovala sta se nova urednika «Učit. Tov.» in «Zvončka» v slučaju, da bo moral tovariš Gangl k vojakom. Naposled se je odobrilo poročilo, ki naj se poda delegatom na sestanku za skupno delo, sestavi dnevni red za I. sejo in določi, da se skliče sestanek na dan 28. decembra 1916. — Dne 24. novembra se je vršila žalna seja povodom smrti Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Ob pol 12. uri istega dne so se poklonili zastopniki Zaveze deželnemu predsedniku na Kranjskem gosp. grofu Henrik grofu Attems, da mu podajo v imenu naprednega, v Zavezi združenega učiteljsva izraz sožalja zaradi smrti ljubljenega vladarja, cesarja Franca Jožefa I. in obnovijo obenem izraze udanosti, ljubezni in neomajne zvestobe do Nj. Veličanstva novega cesarja Karla in do vse prejasne hiše habsburške. — **Naj sledi še poročilo o seji, ki je bila dne 12. januarja 1917 na Primorskem.** Predsednik poročal, zakaj se ni vršila dne 28. decembra 1916 seja odposlancev za skupno delo, kakor je bilo določeno. Znano je, da se je skupnemu delu odrekla takoj Slomškova zveza in Društvo slovenskih učiteljic. Tudi Društvo slovenskih profesorjev je nekako mrzlo odgovorilo na naš poziv in izjavilo, da se mu «ne zdi umestno razvijati kaka načela». Za to pa ravno gre. Nastale so pa tudi v Zavezi sami zaradi brezbriznosti nekaterih Zavezinih društev take razmere, da ne bi bila niti Zaveza zastopana polnoštevilno. Kaj hočemo s takim «Rumpfparlamentom»? Če hočemo kaj doseči in kaj temeljitega ustvariti, moramo biti najprej edini, vsi delavni in vneti za stvar, sicer je škoda truda in stroškov. Mi smo imeli plemenit namen, če so nam vrgli polena na pot, nas ne zadene krivda. Poročilo se je vzelo na znanje in sklenilo, da se sestanek odloži na nedoločen čas. Glede izražene želje, da bi vodstvo Zaveze stopilo v dogovor s Slovensko Šolsko Matico glede izročitve «Popotnika» v last Slovenske Šolske Matice, sklene vodstvo podati sledečo izjavo: «Vodstvo Zaveze se ne smatra za kompetentno za tako dalekosežne ukrepe in če bo stavila Slovenska Šolska Matica v gornjem smislu konkreten predlog, ga bo predložilo vodstvo ob svojem času upravnemu odboru oziroma delegaciji v razpravo in sklepanje.»

Hranilnica in posojilnica «Učit. šolskega konvikta» v Ljubljani je imela svoj redni XIII. občni zbor dne 11. februarja 1917. Ob navzočnosti 12 zadružnikov se je soglasno odobrili računski zaključek za leto 1916, ki izkazuje 1528 K 15 vin. čistega dobička. Rezervni fond je narastel na 18.144 K 87 vin. Po pravilih izstopili člani načelstva in nadzorstva so bili zopet izvoljeni.

Društvu Jubilejska samopomoč je treba poslati 49. in 50. smrtni slučaj (gospa Ana Vidic in tov. K. Bogatec). Oni člani, ki so prejeli položnice za letino 1917. in za 48. smrtni slučaj, pa jih še niso izbrali, naj ob odposiljavi prištejejo tudi 49. in 50. smrtni slučaj; ostali prejmo položnice.

Štajersko.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. IV. izkaz prispevkov za «Učit. šolski vojni pomožni sklad» v času od 1. oktobra do 31. decembra 1916: 1. okraj Laško: Dol 5.60 K, Henina 5 K, Jurklošter 5 K, Laško 5.20 K, Sv. Lenart 6 K, Reka 5 K, Trbovlje-Vode 10.80 K, Turje 1.20 K, Zidan most (Meško) 3 K, skupaj 72.17 K; 2. okraj Konjice: nabral nadučitelj A. Brumen-Čadram 12 K, Stranice (Ferd. in Silva Bobič) 15 K, skupaj 27 K; 3. okraj Sv. Lenart (Kopič 7 K, From A. 3.60 K, From Liza 2.40 K, Kocmut Ivanka 2.40 K) skupaj 15.40 K, Sv. Trojica 10.40 K (Maurič 2 K, Kovačič Jak. 6 K, Kovačič Henrieta 2.40 K), skupaj 25.80 K; 4. okraj Ljutomer: 57.52 K po predsedniku učiteljskega društva; 5. okraj Ormož: 97.20 K (glej podrobni izkaz!); 6. okraj Ptuj: Sv. Duh 3 K; 7. okraj Slov. Gradec: po predsedniku učit. društva 25 K, tov. Scheligo in Rogina 4 K, skupaj 29 K; 8. okraj Šoštanj: St. Janž pri Velenju 10 K; 9. okraj Vransko: Sv. Jur pod Tabrom 4 K, Letuš 1.50 K, Vransko 17 K, skupaj 23.10 K. Skupaj v tem zkasu 344.79 K; vsota prvih dveh izkazov 1066.90 K; skupaj 1411.69 K. Prosimo nadaljnjih pri-

spevkov! — **V ormoškem šolskem okraju** je učiteljsvo v smislu želje Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem darovalo od vojne draginske doklade za leto 1916 sledeče zneske za učiteljski vojni pomožni sklad: 1. učiteljsvo Ormož-okolica, I. plač. razred, 3% od doklade v znesku K 24.60; 2. učiteljsvo na Humu, II. plač. razred, 2% od doklade v znesku K 6.40; tukaj je všteti prispevek 4 K od tovariša Porekarja, ki ni dobil vojne draginske doklade, ker stoji kot stotnik c. kr. prostovoljni strelce v vojaški službi, pa je vendar s tem prispevkom dokazal, da ima smisel za našo organizacijo; 3. učiteljsvo pri Sv. Bolfenku, II. plač. razred, 2% od doklade v znesku K 17.40; 4. učiteljsvo pri Sv. Miklavžu, III. plač. razred, 1% od doklade v znesku K 10.70; 5. učiteljsvo pri Svetinjah, II. plač. razred, 2% od doklade v znesku K 9.40; 6. učiteljsvo na Runeču, II. plač. razred, 2% od doklade v znesku K 12.—; 7. učiteljsvo pri Sv. Tomažu, III. plač. razred, 1% od doklade v znesku K 7.70; 8. učiteljsvo pri Sv. Lenartu, III. plač. razred, 1% od doklade v znesku K 4.20; 9. učiteljsvo pri Veliki Nedelji, III. plač. razred, 1% od doklade v znesku K 4.80; 10. učiteljsvo v Središču, II. plač. razred, je 2% od doklade že prej poravnalo; glej dotični 3. Zvezni izkaz v 20. števil. «Učit. Tov.» z dne 6. oktobra 1916. — Skupni prispevek vseh šol v ormoškem okraju — razun prej izkazanega zneska središkega učiteljsva — znaša torej K 97.20. Pripomni se, da se je skoraj vse učiteljsvo ormoškega okraja temu stanovskemu davku drage volje podvrglo, le tovariš Domicijan Serajnik, učitelj na ormoški okoliški šoli in tovariša Ivanka Jagodic, učiteljica pri Sv. Tomažu, sta plačilo odklonila. Prvi ima kot organist lep postranski zaslužek in se menda radi tega čuti vzvišenega nad skromne naše učiteljske težnje, druga pa sekundira prvemu, da prvi ni popolnoma sam!

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Da dobimo popolnejšo sliko delovanja slov. učiteljsva v sedanjih časih, treba je tudi natančnih podatkov glede sodelovanja učiteljsva pri vojnih posojilih. — Obračamo se tedaj do predsednikov okrajnih učiteljskih društev, oziroma njih namestnikov, ako tudi teh ni, do zastopnikov v okrajnih šolskih svetih, da nam izposlujejo pri okrajnih šolskih nadzornikih podatke o sodelovanju učiteljsva dotičnih okrajev in sicer: 1. naj poizvedo, koliko vojnega posojila je zbralo učiteljsvo okraja po šolskih nabiralnicah; 2. koliko posojila je bilo vsled prizadevanja učiteljsva drugod zapisanega. — Najbolje je, ako se kateri imenovani funkcionarjev o priliki osebno potruži za to k okrajnem šolskem nadzorniku, kjer dobi potrebne podatke ter jih potem še tekom meseca sušca pošlje naravnost Zveznemu tajniku I. Tomažiču na Staro cesto, pošta Ljutomer. — Skrbite, da dobimo poročila iz vseh okrajev! **Vodstvo.**

Kranjske vesti.

— **C. kr. vadniška učiteljica Pavla pl. Renzenberg** je povodom svoje stalne vpokojitve odlikovana z zlatim zaslužnim križcem s krono.

— **Pri zadnji potresni katastrofi** je bila razrušena še skoraj nova šola v Velikem Podlogu pri Leskovcu. Pouk se je moral prekiniti in šolsko poslopje so zaprli. Saj se pouk itak ni mogel redno vršiti, ker je nadučitelj pri vojakih, učiteljica pa bolna v Ljubljani.

— **Na bojišču na tirolski fronti** je zbolel poročnik Boleslav Likar iz Ljubljane. Zdravi se v garnizijski bolnici v Lincu. Poročnik Likar je sin našega tovariša Janko Likarja. Drugi sin Ciril, ki se je bojeval na vzhodni fronti je v ruskem ujetništvu.

— **V Mokronogu je umrl** posestnik in gostilničar Anton Tratar, oče našega tovariša učitelja v Mokronogu. Tovarish Tratar je sedaj narednik pri domobranskem pešpolku št. 27. Blagemu pokojniku bodi časten spomin, tovarišu naše iskreno sožalje!

— **Iz ljudskošolske službe.** Za provizorični učiteljici v Mostah sta imenovani Roza Jerajeva in Ana Krapševa; supletinja Jospina Obermanova za provizorično učiteljico v Loškem potoku, Angela Ravnikova je nameščena za supletinjo v Dobropoljah, Friderika Božnarjeva je imenovana za provizorično učiteljico v Loškem potoku. Kandidatinja Frančiška Baragova je pripuščena v šolsko prakso na dekliski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

— **Zaradi pomanjkanja kuriva** so bile v Ljubljani zaprte vse srednje, meščanske in ljudske šole od 13. do 20. februarja t. l. 21. februarja se je začel zopet redni pouk.